

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Милена Шушулова-Павлова,
департамент „Музика“, Нов български университет
професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство
върху художествено-творческата продукция и монографията
на доц. д-р Албена Георгиева Кехлибарева-Стоянова
за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност
професор (вокални и камерни ансамбли, камерна музика, акомпанимент)
по професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство,
към БФ на НБУ, департамент „Музика“, обявен в ДВ бр. 33/17.04.2018.

Биографични данни

Ще си позволя да предам в по-свободен вариант **биографията на Албена Георгиева Кехлибарева-Стоянова** (по-точно някои важни аспекти и факти от нея). Доц. Кехлибарева е известен артист в интелектуалните среди на България, отрано концертиращ много и работил с едни от най-изявените музиканти в страната и Европа. Биографията ѝ е дълга и натоварена с творчески активности. Основните ѝ изследователски интереси са в областта на вокалната музика, методология и педагогика. Доц. Кехлибарева е един от най-начетените изпълнители на камерна музика, особено в частта камерно пеене. Тя има отдавнашни интереси и като пианист. В последните десетина години активно работи в областта на музикологията като реализира няколко големи и сериозни текста свързани с понятието „LIED“, но и с нейните интереси в областта на философията и естетиката на музиката, със словото – т.е. с поезията, с историята и зараждането на определени течения и направления в старата, класическата и съвременната музика. Бих казала, че както по времето на предкласиците един музикант е бил комплексен, то и доц. Кехлибарева е комплексна личност – потомствена интелектуалка, която се интересува не само от музика и я изпълнява всякак – пеейки или свирейки (на пиано, орган, хармониум... синтезатор), а често и едновременно, което е едно от най-трудните за музиканта неща. Тя проявява активности и като артмениджър, взима участия в дискусии в областта на политология, социология, културология и т.н. Завършва НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – два факултета: Вокален – специалност „класическо пеене“ (при проф. Илия Йосифов) и Инструментален – специалност „пиано“ (при проф. Лили Атанасова и проф. Атанас Куртев) през 1980. Има две дипломи за магистър: от Висше училище за музика „Ханс Айслер“, Берлин – специалност „камерно и кантатно-ораториално пеене“ (в 1982 при проф. Лоре Фишер и проф. Дитер Цехлин) и от Висше училище за музика Виена – специалности „камерна музика и камерно пеене“ (в 1992 при проф. Ерик Верба и проф. Леополд Спицер). Участва в 11 международни академии и курсове в Австрия, Германия, Нидерландия, Норвегия /вкл. и за барокова и съвременна музика. Доц. Кехлибарева е активен общественик. Подпомага максимално международната дейност на НБУ и департамента. Фактът, че знае няколко езика свободно (немски, френски, английски, руски и др.) тя е незаменим и интересен събеседник на гостуващи професори от Европа и света в университет като начетен партньор с оригинални идеи... Нейната обществена дейност е свързана и с организацията (като артмениджър и продуцент) на Първия органов фестивал в България с 10 концерта в различни градове в България; Дни на финландската органова музика 2015 и Дни на финландската музика по случай 100 годишния юбилей на Република Финландия 2017. Тя е чест дарения на библиотеки с книги, дискове /плочи/ на НБКМ, Столична библиотека, Библиотека Варна, Библиотека на НБУ. Членува в следните професионални организации: CoRéAM (1997), „Musica Sacra“ – Берлин (от 2001), OEZB – Osteuropazentrum Berlin Society (2011), ORGANpromotion (2013 – 2014), Съюз на българските музикалните и танцови дейци (от 1990). Албена Кехлибарева има присъдени редица награди: **I-ва** на международен конкурс „Хуго Волф“ – Виена 1992; II-ра – камерни дуа – глас и орган; награди от конкурси в Мюнхен и Любек; Специалната награда „Ели Амелинг-Сент Хертогенборш“ – Нидерландия, Национални награди и др.

I. Изследователска (творческа) дейност и резултати.

През 2015 доц. Албена Кехлибарева-Стоянова защитава докторска степен в Нов български университет на тема: „Някои естетически, артикулационно-фонетични и ансамблови проблеми в интерпретацията на „LIED“ от епохата на романтизма и постромантизма – XIX –XX век“ с научен ръководител проф. Елисавета Вълчинова-Чендова, д.н., като работата ѝ е публикувана

електронно. Участва редовно в национални и международни проекти като организиран фестивал в Германия, Нидерландия, Финландия; Концертни кампании за набиране на средства за деца от третия свят, EBU – страни от източна Европа и страни от третия свят, Майсторски класове в Германия и Финландия. Доц. д-р Албена Кехлибарева е първата българска камерна певица, която е поканена от страна на Радио ББС през 2008 до днес с осъществени над 50 предавания на нейни записи в Радио ВВС, и мрежата на Радиа в Европа, САЩ, Австралия. Тя също е първи български представител в международната фондация „Макс Регер“ и член на обществото на Макс Регер в Карлруе, Германия. През 2016 е представител на България на международния конгрес „100 години Макс Регер“ в Лайпциг. Активно инициира университетски проекти с други департаменти по изкуствата и хуманитаристиката: 1) „Пътят на древния аед до съвременността“ – съвместен проект м/у деп. „Музика“ и деп. „Философия и социология“ 2). „Духът на ансамбловото музициране“, 3). „Аве Мария“, 4). „Музика през възкресения месец“, 5). „Познатият непознат Франц Шуберт“ и други проекти на деп. „Музика“, съвместно с деп. „Изящни изкуства“, „Кино, реклама и шоубизнес“, „Нова българистика“. Тя има издадени над 20 CD с творби на класическа, романтична, съвременна и българска музика – изд. „Балкантон“, „Mitiel“, „Acropolis“, „MK“, „Polygram“ и др. На DVD – Musikalische Vesper & Konzert im Französischen Dom in Berlin – Albena Kechlibareva & Esa Toivola, DVD-COLLECTION: Classical Music, OEZ – Verlag, Berlin, 2011. Има публикувани статии в България и Германия, между които „Сакрални измерения в опусите от светски песни на Макс Регер“ – в Лайпциг, Институт за музикознание към държавния университет, Лайпциг. Доц. Кехлибарева е активен артист, канен от БНР и други радиа, за да направи записи на над 600 творби от световната класика за Фонда на Българско национално радио (28 за Златен фонд), Словашкото национално радио Братислава, Радио Brandenburg, Радио Варна, Радио ВВС. Може да се похвали с над 1200 концерта /от тях над 700 рецитали за глас и орган, глас и пиано със собствен съпровод, солист на камерни и симфонични оркестри, камерни формации /в почти всички страни на Европа, в Китай, Монголия, Япония.

Оценка на монографичния труд, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора.

Монографията МАКС РЕГЕР И ПРОСТРАНСТВОТО НА ОРГАНАТА ПЕСЕН ДО ПЪРВАТА СВЕТОВНА ВОЙНА с автор Албена Кехлибарева-Стоянова е разположена на 320 страници и включва: увод, 7 глави, заключение, ползвана литература (209 текстове на публикации на книги и научни статии на кирилица, 72 книги и статии на немски, френски, английски и освен тях 19 дисертации на кирилица, на немски, английски и френски езици), сайтография (включваща свободен достъп до дисертации и автореферати чрез disserCat и 7 линка към реферирани и рецензирани форуми, свързани с творчеството, публикацията, изпълнителската практика и звукозаписа на музиката на Макс Регер, както и 20 клипа на сакрални песни от Регер, Волф, Респиги, Берио, Сибелиус, Крекльон, Менделсон, Ландовски, както и от българските композитори – Георги Минчев, Димитър Наумов, Ценко Минкин, Кирил Илиевски и Георги Арнаудов в изпълнение на Албена Кехлибарева) и завършва с две рецензии към нея от проф. д-р Нева Кръстева и проф. Елисавета-Вълчинова-Чендова, д.н. Дори само изброеното вече дава достатъчна представа за сериозността на научното изследване и стойността на текста, имайки предвид успехите, качествата и на абсолютен специалист в България и региона върху музиката на Регер. Когато пристъпих към писането на това становище и отворих първите страници на монографията, имах известна съпротива – заради познатата ми сложна и философска музика на композитора (освен многократно слушала, съм го и свирила на орган). Какво бе изумлението ми, обаче, след като на един дъх прочетох текста, защото изключително интересно и увлекателно Албена води читателя в тази сложна музиколожка и изпълнителска материя. Поздравявам я искрено за това! Няма как да се опише кратко мнението ми за монографията. Ще започна с думите на Макс Регер: „Всичко, което мога, което мисля и което правя, дължа на Йохан Себастиан Бах. Бах е началото и края на всяка музика“. Вероятно и доц. Кехлибарева е абсолютно и максимално приобщена към това верую. Ще предам съдържанието на книгата с цитати на авторката, тъй като подкрепям направените от нея научни изводи.

В увода Кехлибарева споделя мотивацията си за написването на труда: „В България се знае твърде малко за Макс Регер, за неговата музика и учение за модулациите на хармониите. ... Макс Регер и неговият свят са високо надстроечна категория... Макс Регер – композитор, чиято музика е призвана да поеме мисията на преход, защото погледната през призмата на късния романтизъм, тя не е вече само романтизъм, а още нещо, което е друго, но какво точно – това тогавашната епоха категоризира много общо като – модернизъм. Разгледана от друга

страна – от позицията на 20-ти и 21-ви век, в музиката на Регер има отражения и от френския импресионизъм, и от немско-австрийския експресионизъм, близък на символизма в литературата и живописа. Но най-много и по неповторим начин е връзката на Регер с музиката на Барока, при това съвсем конкретно с творчеството на Йохан Себастиан Бах. Затова често към неговото творчество се прибавя и определението „необароково“.

В първа глава Макс Регер – Жизнен път и творчество – корелативни връзки Кехлибарева разказва интересно и достатъчно обширно (без да натежава) биографията, както и реда на появяване на основни регерови произведения (за орган и други). Заради интересния личен подход и допълнения на авторката, текстът е подсилен с различни факти в живота на големия Макс Регер, с интересни корелации с други велики личности или събития от времето му, което подсилва любопитството на читателя.

Втората глава Някои от най-изявените Регеровите възпитаници е интересна част, в която авторката подрежда, систематизира и сбито предава на незапознатия читател информация за учениците на композитора, считайки краткия мюнхенски, майнингенския и лайпцигския периоди. Те са повече от 300, като 80 от тях са от Чехия, Полша, Русия, Унгария, Словакия, Словения, Сърбия, Гърция, Испания, Швейцария, Финландия. Сред най-изявените се открояват имената на Йозеф Хаас, Йоханна Зенфтер, Зигварт-Бот-Филип Граф фон Ойленбург, Херман Келер, Херман Грабнер, Фриц Лубрих, Вили Шмидт-Гентнер, Оскар Еспла, Ааре Мериканто, Витолд Фриман, Карл Хасе, Херман Ернст Кох, Готфрид Рьодингер, Арно Ландман, Яромир Вайнбергер, Хуго Дафнер, Михаел Жора, Миленко Паунович, Жак Хандшин, Отмар Шьок. Присъстват и българите Васил Божинов (според архивните протоколи на консерваторията „Васил Божинов е отличен студент с много интересна индивидуалност и креативни нетрадиционни композиторски решения“ и според авторитетни изследователи вероятно първият български модернист, създател на първата четвърттонова симфония в света), живял и творил в Прага и Петър Стоянович – убит на фронта. В някои от курсовете по композиция, орган и пиано на Макс Регер са били още четирима български студенти – Персиан Дюдждмеджиев, Сава Казанджъ, Христо Пашов, Стоян Цанов.

В трета глава Оркестровата песен от 19-ти век и началото на 20-ти век авторката конкретизира понятието „Das Orchesterlied“ (бълг. прев. „оркестровата песен“) съществуващо през 70-те и 80-те години на 19-ти век и придобило пълен разцвет в творчеството на композиторите Густав Малер, Хуго Волф, Макс Регер, Антонин Дворжак, Александър фон Цемлински, Франц Шрекер. Дефинирането му става още в песните за глас и оркестър от Ференц Лист и Рихард Вагнер. Песни за глас и симфоничен оркестър са писали и много български композитори. Карл Райнеке подрежда съществуващите оркестрови песни до 1890 година (без тези на Волф, Регер и ранния Малер) в „Orchestral Lieder – 1815-1890“. Според Кехлибарева „...оркестровите песни на Малер, Дворжак, Рихард Щраус, Ян Сибелиус са огромни, космополитични светове, очакващи все още своите бъдещи тълкуватели, но що касае Регеровите оркестрови песни въпреки огромния си образен, оркестров и смислов заряд тези песни се изпълняват още по-рядко. ... Днес – 100 години след смъртта на Макс Регер неговите оркестрови песни сякаш се радват на възобновителен интерес. Благодарение на Дитрих Фишер-Дискау (който записва много за „Orfeo“ с Хамбургския симфоничен оркестър и оставя на бъдещите поколения 14 книги за велики композитори-песенници и за изкуството на пеенето), днес можем да се насладим на регеровите песни. Кехлибарева търси и семиотични пресечни точки в своето научно изследване и завършва с „Оркестровата песен е придобивка като нова категория през втората половина на 19-и век. Тя създава от една страна желание за нейн аналог, от друга страна – тембрален прототип за нейното модифицирано повторение в сакралното пространство чрез и с помощта на органната диспозиция. Антонин Дворжак, Йозеф Райнбергер и особено Макс Регер творят едновременно в областта на оркестровата и на органната песен, улавяйки и запазвайки специфичността на всеки от тези два много близки, но все пак различни жанра.“

В четвъртата глава Органната песен от края на 18-ти до началото Първата световна война в изключително сбит и подреден вид Кехлибарева конкретизира термина „Органна песен“ (за соло глас и орган). „За рождено време на песента, която е едновременно и духовна или дворцова „Das deutsche Lied“ се счита времето на Карл Велики (768 – 814). Тази „осъзната“ песен изживява много разклонения в своето многовековно и многолико развитие. Накратко могат да бъдат припомнени важните етапи, като времето на рицарската поезия – минезингери, трудадури и трувери от 10-ти – 13-ти век като едногласна песен, с едногласен или двугласен инструментален съпровод – проста строфична, варирана строфична и свободна

„Var” форма (декламационно-речитативна или смесена декламационно-песенна с различни дименсии), 12-ти век – появата на инструментални интермедии между отделните строфи, леки инструментални разкрасявания на мелодичната линия, 13-ти – 14-ти век – появата на т.н. „Cantus firmus”, многогласната вокална форма на песента с инструментален съпровод в певческите школи при катедрали и манастири, 16-ти век – апогея в полифоничното майсторство на Cantus firmus и духовната песен, 17-ти – 18-ти век – генералбаса и соловата песен, идентифицираща се често с концертна ария до разделителната линия, която очертават през 1720 – 1730 Йохан Себастиан Бах и неговия син – Карл-Филип-Емануел Бах с изданията на сборници от 75 духовни песни и арии, (първо изд. Лайпциг, 1736). Ако бъде дефиниран пътят на органната песен, видно е, че в историческия период през който вече е създаден жанра „Lied” – края на 18-ти век, органната песен е все още с твърде малък реален арсенал. Тук не става въпрос за псалмодийното пеене и 150-те псалми в „Книга на псалмите на Цар Давид” – хиляда години пр. Хр., а за самостоятелна авторска композирана вокална форма, изписана за човешки глас в съпровод на орган (или хармониум), или такава песен с духовно съдържание и музикално претворение на библейски текст с възможност за изпълнение от човешки глас и орган.“ Авторката продължава с обясненията, позовавайки се на характеристиките на Ролф Шьонщедт. След това проследява развитието на органната песен през творчеството на Йохан Себастиан Бах, Карл-Филип-Емануел Бах (със своята прелюдия, интерлюдии и силно изразена хроматика), бащата на жанра „Lied” Франц Шуберт (сътворил над 600 песни и сакрална музика, в които повече от 12 меси и мотети, както и няколко песни, които биха могли да се впишат в жанра „органна песен“ като „Ave Maria“, опус 52, № 6, D.839 от 1825), Феликс Менделсон-Бартолди, Роберт Шуман (опус 135 с неговите пет песни по стихове на кралица Мария Стюарт), Йоханес Брамс (оставил интересно органно творчество върху библейски текст), Ференц Лист. От средата на 19-ти век се говори за симфоничен орган различен от историческия орган на 17-ти и 18-ти век. Тогава композитори на вокално-сакрални опуси (свързани с католическата традиция) като Хектор Берлиоз, Камий Сен-Санс, Цезар Франк, Габриел Форе, Франц Шуберт, Антон Брукнер, Гаetano Доницети, Джоакино Росини, Луиджи Керубини преливат едни в други оркестровите и органните принципи. След това са Густав Малер и Макс Регер. Също Антонин Дворжак (цикъл „Десет библейски песни“ опус 99, композирани през 1894 в Ню-Йорк, които съществуват в три варианта: глас и орган, глас и оркестър и глас и пиано). Всъщност Макс Регер издига органната песен до нейния първи апогей, към понятието „Orgellied“ (органна песен). Той еманципира жанра „Глас и орган“ в последното десетилетие на 19-ти и първите две десетилетия на 20-ти век. „Още в ранните си опуси Регер извежда принцип, който ще спазва през целия си живот – модела на Баховото гласоводене сред богата хармонична среда, която много условно при Регер може да се опише като късноромантична. (Такъв е случаят преди него единствено с Йохан Себастиан Бах). Сложността при Регер идва от две страни – от една страна гласът е инструмент. От друга страна – иносказателните нива на поднесения без никаква илюстративност, сакрален поетичен текст.“ Според авторката песните са органно-симфонични поеми (дори оп. 136 има четири очертани развити дяла, подобно на симфония) построени на свободен принцип и завършващи почти винаги с апотеоз във формата на сложна fuga с кода. Регер, както Хиндемит и Шостакович, доказва неограничените възможности на фугата като най-жизнеустойчивата форма на полифоничното мислене. Днес повече от една трета от песенното творчество на Регер е адаптирано за глас и орган.

От пета глава започва най-същностната част на монографията. В **Сакрални измерения в светските опуси на жанра „Lied” при Макс Регер** авторката разглежда огромното му органно творчество – повече от триста на брой творби. Конкретизира съдържанието на понятията „сакрални измерения“ и „духовни измерения“. Кехлибарева смята, че една от съществените причини за трудностите с изпълнението на песните на Регер е свързано и с това, че малко хора по света изучават немския език до високо ниво, за да разберат еманацията на немската поетична реч в музикален изказ. Тя разглежда ситуацията в България исторически и аналитично: „Документирани са изпълнения на „Четири тонови картини по Арнолд Бьоклин“ от Царския симфоничен оркестър под диригентството на Саша Попов, както и клавирият и цигулковия концерт на Регер и камерна музика.“ ... „Помнят думите на Паул Хиндемит, че ако го нямаше Регер, не би се навлязло в модернизма на ХХ в. както и възторга на младите Прокофиев и Мясковски след незабравимите Регерови концерти през 1907 в Санкт Петербург“. И по-нататък: „Днес, 100 години след кончината на Макс Регер, положението, касаещо изпълнението на неговата музика в България е следното: пианистът проф. д-р

Димитър Цанев, заедно с челиста Анатоли Кръстев изпълняват всички виолончелови сонати в България, Европа и в Бразилия. Отделно Димитър Цанев издава диск с клавирна музика на Регер за фирмата „Гега Ню“, а заедно с проф. Евгения-Мария Попова и Велика Цонкова изпълнява и цигулковите сонати. Проф. Красимир Тасков заедно с Велислава Георгиева записват отново за „Гега Ню“/ клавирни дуа и опуси за четири ръце на две пиана. Тук трябва да бъдат споменати и някои от водещите български органисти – Велин Илиев, д-р Сабин Леви – автор на електронни студии за Регер, Янко Маринов – с Регерови програми и други, действащи извън България органисти като Янка Хекимова (Париж), Петър Шопов (Любек), Виолета Попова (Рейкявик), Мария Байданова (Виена), Елена Койчева (Лайпциг), борещи се срещу липсата на органи и публика за такова изкуство в България.“

Като най-приносна част от монографията на доц. Албена Кехлибарева мога да посоча следното (отново цитат): „През моята дългогодишна концертна и звукозаписна дейност повече от тридесет години пях много от духовните песни на Регер от опусите 19, 105, 137 освен в България, в много страни от Европа и някои страни от Азия – Китай, Монголия, Япония, с органисти от Германия (проф. Матиас Якоб, проф. Волфганг Зайфен, доц. Дирк Елзема) от Финландия (Еза Тойвола – с него съм издала DVD) от Италия (Клаудио Брици), от Нидерландия (Хенрико Стевен). С вълнение се посрещат и понастоящем адаптациите на повече от 25 песни, които пригодихме за изпълнение на глас и орган на необарокови или на романтични органи. Мотивацията към такъв акт бе самата фактура на песенните опуси. На международен конгрес през месец май 2016 в Лайпциг, след успешно изнесен доклад от моя страна върху сакралното творчество на Регер, бях запитана защо Регер сам не е адаптирал тези песни за такъв състав. Отговорите, които дадох бяха неочаквани. Сред тях не маловажна е причината, че еманципацията на такъв жанр „глас и орган“ с песенни рецитали в катедрали още не е била на това ниво, както днес.“

Така естествено достигахме до Шеста глава: **Панорама на песните на Макс Регер за соло глас и пиано (орган или хармониум)**, където авторката се фокусира върху соловите песни на Макс Регер – 32 опуса, номерирани от най-ранните творчески години до последната от живота на композитора. Доминира средният глас (мецосопран). Общо – с опусни обозначения това са 263 песни. Към това число следва да се прибавят и няколко песни без опусни обозначения за глас и пиано, за глас и орган и за глас, хор и духов ансамбъл, а с това соловите песни стават 271 и четиринадесет дуети. Издателски транспорти до днес не са известни. За практическия концертен живот доц. Кехлибарева е транспонирала около четиридесет песни за по-нисък глас. Особено интересни са разсъжденията ѝ за връзката музика-текст (отдавнашни наблюдения на Кехлибарева по отношение на стил и автор): „Голямата пъстрота в избора на поетични текстове при Регер може да провокира и друг ъгъл на зрение – този, който приема, че допира до толкова много поетични светове и преобразявания е съдействал за универсализирането на музикалната изказност в соловото вокално творчество на композитора. Асоциативно мисълта отвежда до такива поетико-музикални състезания през Средновековието, каквото е било т.н. „Войната на минезенгерите от Вартбург“ през 1206-1207, в която като благородно естетическо състезание въпреки степените на награди, феодалът притежател на замъка, но и голям ценител и колекционер на поезия е наградил всички – над 300 минезенгери, дошли от всички краища на Европа. ... Регер преминава през метафоричното значение на поетичния израз, за да отиде непознато дотогава дълбоко в дебрите на нови словесно-хармонични постройки. Оттам някои изследователи намират, че този композитор създава много по-сложни корелативни връзки между дума – музика и това е средата, от която ще се отсее златния пясък – духовната и органната песен.“

В последната седма глава **Организацията на духовни концерти в катедрали и църкви днес** **Присъствието на духовни песни от Макс Регер в програмите**, Албена Кехлибарева разкрива интересни подробности от опита си като изпълнител, мениджър, продуцент, комуникатор, музиколог при артистична дейност в региони с катедрали, епископални или градски църкви, със свой музикален живот, с ежегодни органични фестивали и други празници или съботно-неделни концерти. Необходимото максимално внимание, такт и гъвкавост, познаването на конкретния инструмент – *орган и неговата диспозиция*, предвиждането на всяка подробност при конкретизирането на „програмата за духовен (органов) концерт (трябва да се има предвид програмата на „Кантора“, който има много функции – той е водещият органист за църквата и региона, но и ръководи местния хор и оркестър, а понякога и такива в съседни градчета и населени места. Църковният живот като че ли не е променен от времето на Бах – и все пак днес участват в него и много жени, което за Баховото време е било абсурдно).

Обръща внимание на съществени особености при съставянето на програмата от теолого-естетическа гледна позиция. (Почти редовна практика е вписването в програмите за концерта на **превод на текста**, а дори и на немския текст, когато той не е по псалм, а от поет, както в случая с Макс Регер (а в моите програми – текстовете на Атанас Далчев, Иван Вазов, Пейо Яворов, Павел Славянски). Вековната история на Църквата доказва, че тя счита че **Музиката** е първата и най-близка сила, която стои до Бог. Затова организацията на концерти с широка панорамна програма са както желани, така и поощрявани. Такива програми са в рамките от 45 до 60 минути. Другите по-дълги концертни програми се изпълняват „на един дъх“, т.е. без пауза, освен при редки случаи, когато втората част е посветена само на импровизации.) Кехлибарева прилага две примерни програми за глас и орган (една барокова и една романтична). Според нея присъствието на Макс Регер във вокалната част на програмите предизвиква несъмнен интерес. Представени са и две Регерови програми за дуо „Глас и орган“ – едната, пригодна за исторически (бароков) орган, втората – за романтичен орган.

В заключението Кехлибарева отново напомня причините за написването на монографията, които са както лични, така и световно същности: „запознаване на българската общественост с една страна от творчеството на Макс Регер – духовната органна песен ... трудът има още други две имплицитни цели – търсейки връзките на смесването между немската и австрийската музикална култура, чрез великите примери на звукозаписната и теоретичната дейност на Дитрих Фишер-Дискау, записал огромен брой песни на (австрийците) Шуберт и Хуго Волф, посветил и книги на тези композитори, а преди него и тенора Петер Шраер, сопраното Елизабет Шварцкопф. Днес тази линия продължава Матиас Гьорне, Бригите Фасбендер, Томас Хемпсън и много други...“ авторката прави свой личен принос към обединяване на усилията в бъдеще... (което смятам за особено важен принос на научния труд). И третата цел: „...като български изпълнител на органна песен въобще и в частност на великия Макс Регер, в жанр, който е твърде елитарен в България, удостоверявам вписването към „Регеровата кауза“ и популяризация на Регеровата музика в регион, достатъчно отдалечен от нейните живи първоизточници. Оставам с надеждата да активирам по-ясно и националното, българско съзнание за композирането на духовно-сакрални творби и песни, по образец на духовните песни на Регер върху текстове на български и съвременни поети. В този жанр на „българска територия“ съществуват, разбира се, прекрасни творби като „Варшавска импресия“ на Димитър Наумов, „Старата икона“ на Нева Кръстева, „Мистична вечер“ на Атанас Атанасов, „Ave Maria – Panis Angelicus“ на Ценко Минкин, „Фантазия“ и два хорала на Велислав Заимов, няколко адаптации на Георги Минчев и на Георги Арнаудов, но все така това са малобройни опуси. Вярвам в тяхното успешно мултиплициране в концертния живот на настоящето и бъдещето.“

ДОКЛАДИ И СТАТИИ свързани с темата на монографията

1. **Доц. д-р Албена Георгиева Кехлибарева-Стоянова** – „САКРАЛНИ ИЗМЕРЕНИЯ В ОПУСИТЕ НА СВЕТСКИ ПЕСНИ В ЖАНРА „LIED“ ПРИ МАКС РЕГЕР“ – под печат в предстоящо издание на книжка от 11-та юбилейна конференция на докторанти с международно участие – Форум „Млад научен форум за музика и танц“ – 2017 – ISSN 1313-342X
2. **Доц. д-р Албена Георгиева Кехлибарева-Стоянова** „ХУГО ВОЛФ И „LIED“ – Очерк в сп. „Музика. Вчера. Днес“ Кн. 1/ 2016.
3. **Доц. д-р Албена Георгиева Кехлибарева-Стоянова** „МАКС РЕГЕР И НИЕ“ – Очерк в сп. „Музика. Вчерта. Днес“ Кн.2/2016.
4. **Доц. д-р Албена Георгиева Кехлибарева-Стоянова** – „Max Reger. Sakrale Dimensionen und Universalität der Gattung „Lied“ (Internationale Musikwissenschaftliche Konferenz, Leipzig. Max Reger – ein nationaler oder ein universaler Komponist? Zum 100. Todestag des Komponisten), Universitäts Verlag, Leipzig, 2016 – 2017 в предпечат

Като генерален извод върху научната монография на доц. д-р Албена Кехлибарева-Стоянова мога да изразя отново своите адмирации към написаното от нея. Да я поздравя за постигнатия музиколожки успех в изключително трудна материя, твърде далеч от традиционните научни и изпълнителски полета на изява в България и да я аплодирам за приобщаването ѝ (и на българите, в нейно лице) към Регеровото общество в Лайпциг и Карлсруе, Германия.

Оценка на приносите в останалите приложени публикации (творчески изяви), направени след назначаването на академичната длъжност „доцент“.

Публикации в рецензирани научни издания/участия в творчески форуми с предварителна селекция – **Изпълнение:** Общо **166** изяви за оценявания период: **Записи 72** в Българско национално радио, в Берлин, Потсдам Флоренция, Харлем-Нидерландия за периода на атестацията, 3 от записите – като съвместни изяви между студенти от деп. „Музика“, „Информатика“ и „Кино, шоубизнес и реклама“, **Концерти и спектакли** – общо **77** (47 на студенти към съответните курсове през атестираните години, 30 лично нейни като представлява НБУ, **Публикации 13** – три от тях в Германия. **Записи на съвременна българска музика** с оркестри и камерни ансамбли – 19 с произведения на **Георги Минчев** – три вокално-симфонични поеми „**Икони**“ по стихове на Павел Славянски (транскрипция за глас и орган – проф. В. Заимов, доц. д-р А. Кехлибарева), изпълнявани като репертоарен цикъл повече от 30 пъти на органични концерти в Германия, Нидерландия, Италия, Франция; **Димитър Христов** – Девет песни от цикъла „**Песни по стихове на Пенчо Славейков**“ в транскрипция за нисък глас; **Димитър Наумов** – „**Варшавска импресия**“, дуо за глас и орган е изпълнявано многократно в Германия, Унгария и Нидерландия; **Георги Арнаудов** две поеми от цикъла „**Шепот насаме**“ (2011) по стихове на Пейо Кр. Яворов. Адаптацията от оригинала за глас, цигулка и пиано към глас и орган (2012); **Юлия Ценова** – „**Три индийски песни за соло алт и електроакустическа обработка**“ по стихове на Кедърнат Агървал; **Кирил Илиевски** – „**Вокализа за мецосопран и орган**“ (посветена на А. Кехлибарева); **Пенчо Стоянов** – две песни; и още от композиторите **Васил Казанджиев, Иван Спасов, Явор Димитров, Ценко Минкин, Велислав Заимов** и др.

Творби за глас в съпровод на орган (представени са 11 органни песни и адаптации за глас и орган от 8 композитори: Ян Сибелиус, Волфганг Зайфен, Марсел Ландовски, Хуго Волф, Фредерик Шопен, Бенджамин Бритън, Макс Регер, Лучано Берио); **Вокални творби със Synthi (Synthesizer) и електроакустическа обработка** (Представени са 3 песни с електроакустична обработка); **Вокални творби „Lieder“** – глас и пиано (Поредица записи в Българското национално радио на творби от Хуго Волф и Густав Малер (представени са 17 песни от Хуго Волф и една от Густав Малер – общо 18 песни със съпровод на пиано – до 2017 броят на записите ѝ в БНР е 268, с времетраене над 20 часа като повече от 100 песни са от Хуго Волф); В годините 2011 до днес – 2017, Радио ББС (BBC – Truth the Night) е излъчвало повече от 40 пъти в цялата световна мрежа на асоциираните Радиа (EBU) във всички континенти нейни записи на оркестровите и органните песни (със симф. Орк. на БНР и с органистите – проф. д-р Нева Кръстева, Стефан Далчев, проф. Матиас Якоб, проф. Волфганг Зайфен, проф. Дирк Елземан) на Хуго Волф и песни на други композитори от Златния Фонд и от фонда на Българско национално радио. (Предлаганите записи са минали селекция пред три програмни комисии – две от българска страна и в Радио ББС – предавания за класическа музика „Through the Night“). Излъчвания по Радио БАРТОК, по баварското Радио Eulinda за култура, по Radio RAI, по Радио Баден-Баден, Радио Бранденбург, Словашко национално радио Братислава, Шведско кралско радио, Норвежко кралско радио и др. Предавания по телевизия СКАТ за Албена Кехлибарева и по Нова Телевизия.

Цитиране от други автори и Оценка на резултатите от участие в изследователски и творчески проекти и приложение на получените резултати в практиката.

Всички записи във фондовете на БНР и на цитираните по-горе медии, публикациите, концертите, отзивите в преса, социални медии, интернет сайтове за култура, биха могли определено да се смятат за цитирания и оценки на дейността на доц. д-р Албена Кехлибарева.

II. Учебна и преподавателска дейност.

В НБУ доц. д-р Албена Кехлибарева преподава камерно пеене, камерна музика, вокални ансамбли, вокално майсторство, интерпретация. Тя редовно изпълнява необходимата ѝ норма за учебна заетост в периода на атестацията ѝ с аудиторни и тренингови курсове с над 100%, което е отразено в единната информационна системата на НБУ и в нейните годишни лични формуляри. Във всички курсове тя използва текущо оценяване. Броят на студентите е отразен в Е-преподавател, в приключените протоколи на курсовете. Необходимостта от публикации на учебни материали в книжен вид и в електронния обучителен модул „MOODLE-НБУ“ е изпълнена. Попълнена е нормата от авторски материали в курсовете ѝ. Изпълнението на изискванията е отразено в отчетите ѝ за основната заетост на преподавател в НБУ. Средната оценка от студентите за удовлетвореност от курсовете на доц. д-р Кехлибарева в периода 2011-2017 е над 4.00, в много от годините отличен 4.70 (макс. 5.00). Оценка са предоставени от Центъра за качество и оценяване на НБУ. Представените от нея проекти със студенти са 85,

които са част от проектите на департамент „Музика“ за атестирания период и са свързани с личната ѝ професионално-творческа и педагогическа дейност като преподавател, инициатор и, много често, като организатор и продуцент на самите проекти. 7 проекта с осъществените 26 концерта са с частично външно финансиране. Доц. Албена Кехлибарева има реализирано УЧЕБНО ПОМАГАЛО за студенти по музика от НБУ във формата на подбрани видеоклипове от световната класика и български композитори – 75 видеоклипа със 100 арии, песни и балади.

III. Административна и обществена дейност.

Доц. д-р Албена Кехлибарева-Стоянова е редовен член на Съвета на департамент *Музика*, както и член на комисии за дипломиране на студенти БП „Музика“ и магистърски програми по музика, както и в докторски програми. Тя е участвала 7 пъти като вътрешен член на научно жури по докторски защиты, един път член на жури в конкурс за главен асистент. 26 нейни студенти и докторанти са професионално реализирани в България и чужбина. Работи активно с чуждестранни студенти. Тя редовно е модератор при семинари на гостуващи професори като Проф. Гюнтер Пихлер от Австрия; проф. Владимир Косяненко – виола от Университет по изкуства в град Сплит (Хърватия); проф. Мартина Шукан – виолончело, гост от Висшето училище по изкуства в Цюрих (Швейцария); д-р Александър Грюн – тонрежисьор от Виена (Австрия); проф. Жерар Пуле – цигулка, Франция; Бруно Канино – пиано, Италия; проф. Доминик дьо Вилиенкур – виолончелист, композитор от Франция; Доктор хонорис кауза на НБУ проф. Райнер Бишоф – композитор от Виена (Австрия); Доктор хонорис кауза на НБУ проф. Михаел Фришеншлагер – цигулка, от Виена (Австрия), проф. Адриан Йотикер, – пиано от Швейцария; проф. Филип Бернолд – диригент и флейтист от Франция и мн. Др.

IV. Лични впечатления от кандидата (ако има такива).

Познавам Албена Кехлибарева от 17 години като преподавател в НБУ. Тя е възпитана, услужлива, интелигентна, високо професионална, с чувство за отговорност към колегите и студентите.

V. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата.

Нямам

Становището може да завърши със следната оценка:

Въз основа на всичко посочено по-горе, както и на направените изводи върху предложената монография, творческа и преподавателска дейност на доц. д-р Албена Кехлибарева-Стоянова, имайки предвид голямата ѝ активност, високия приносен характер на предложената монография за Макс Регер, давам своята положителна оценка и предлагам на уважаемите членове на Научното жури по конкурса за професор (вокални и камерни ансамбли, камерна музика, акомпанимент) по професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, да изберат доц. д-р Албена Кехлибарева-Стоянова за академичната длъжност професор към департамент „Музика“ на НБУ, според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

Дата 02.08.2018.

Подпис:

Проф. д-р Милена Шушулова-Павлова